

02.04.2025

Helen Oy
Jaska Hannunen
Kampinkuja 2
00090 Helen

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Kruununhaan Kirkkokadun ja Snellmaninkadun sekä Hallituskadun katualueille suunnitelluista kaivutöistä

HEL 2025-005630 T 11 03 02

Helen Oy on pyytänyt Helsingin kaupunginmuseolta lausunnon Kruununhaan Kirkkokadulle, Snellmaninkadulle ja Hallituskadulle suunnitelluista kaukojäähdytysjohdon ja kaukolämpöjohdon kaivutöistä. Kaupunginmuseo käsittelee asiaa arkeologisen kulttuuriperinnön suojelun näkökulmasta.

Suunnitellut kaivutyöt

Kaukojäähdytysjohto on tarkoitus sijoittaa Kirkkokadulla aikaisemmin toteutetun kaukolämpöjohdon viereen kaivantoon, jonka leveys on 2,5 m ja syvyys 1,6 m. Kaivanto alkaa Kirkkokadun ajoradan pohjoisreunalla Säätytalon kaakkoisnurkan kohdalla jatkuen Snellmaninkadulle, jossa se kääntyy etelään, sijoittuen katualueen itäreunaan. Kaivanto päättyy Snellmaninkatu 7 lounaisnurkalle. Snellmaninkadulla olemassa olevan kaukolämpöjohdon päälle rakennetaan uusi suurempi kaukolämpöputki korvaamaan olemassa olevaa putkea. Snellmaninkadun osalla kaivannon leveys on 3,2 m ja syvyys 1,6 m.

Hallituskatu 1–5 kohdalla on ajoradan pohjoislaidalle tarkoitus rakentaa kaukolämpöjohto kaivantoon, jonka leveys on 1,8 m ja kanavan pohjakorko on 1,2 m maanpinnan alapuolella. Kaukolämpöjohto rakennetaan käytöstä poistetun kaasuputken paikalle.

Kiinteä muinaisjäännös ja työmaiden läheisyydessä tehdyt aikaisemmat arkeologiset tutkimukset

02.04.2025

Suunnitellut kaivutyöt kohdistuvat muinaismuistolain (295/1963) rauhoittaman kiinteän muinaisjäännöksen Vironniemen Helsingin vanha asemakaava-alue (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000006099) alueelle. Suunnittelualueilla on 1988 voimaan tullut asemakaava nro 8980, johon kiinteää muinaisjäännöstä ei ole merkitty. Lisäksi Hallituskatu 1:n kohdalla on 2019 voimaan tullut asemakaava nro 12590, jossa on maininta muinaisjäännöksestä.

Helsingin kaupunki siirrettiin 1640-luvulla Koskelasta Vironniemelle ja kiinteän muinaisjäännöksen alueella sijaitsee maan alla jäännöksiä vanhoista kaupunkirakenteista sekä menneen ajan kaupunkilaisten elämästä. Suunniteltujen kaivantojen kohdilla on arkistotietojen perusteella ollut asuintontteja sekä katuja.

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut tekivät 2024 Tuija Väisäsen johdolla Säätytalossa ja sen pihamaalla arkeologisia tutkimuksia. Kirkkokadun pohjoislaidalta, läheltä paikkaa josta nyt suunniteltu kaukojäähdytyskaivanto on tarkoitus aloittaa, löytyi kaapeleiden ja putkistojen seasta hirsirakenteinen kaivo. Rakenteen yläpinnan korkeus oli 6,4 metriä merenpinnan yläpuolella (korkeusjärjestelmä N2000). Säätytalon alta ja sen pihamaalta löydettiin 1600- ja 1700-lukujen ihmisen toiminnasta syntyneitä jälkiä vielä korkeudelta 5,0 metriä merenpinnan yläpuolelta. Kaivausalueilta löytyi pihakiveyksiä, tasauskerroksia, rakennuksen jäänteitä sekä runsaasti 1600–1800-luvuilta peräisin olevaa löytöaineistoa. On mahdollista, että Kirkkokadun ja Snellmaninkadun alla on kaapelien ja putkistojen ympäristössä säilynyt samankaltaisia kulttuurikerroksia.

Hallituskatu 1:n kohdalla oleva katualue tutkittiin 2020. Arkeologiset kaivaukset teki Mikroliitti Oy tutkija Juuso Koskisen johdolla. Tutkimuksessa löydettiin rakenteita, kulttuurikerroksia ja esineistöä, jotka ajoittuivat 1640–1860-luvuille. Muinaisjäännös tutkittiin pois arkeologisen kaivauksen yhteydessä Mariankadun ja Ritarikadun katualueen väliseltä osuudelta.

Helsingin kaupunginmuseon arkeologi valvoi Hallituskatu 4:n kohdalla ajoradan eteläreunalla vuosina 2007 ja 2010 kaivettujen kaukojäähdytysputkikaivantojen työmaita. Kaivantojen leveys oli 2,6 metriä. Tutkimuksessa todettiin tuolloin, että peruskallio nousee alueella lähelle nykyistä maanpintaa ja Hallituskatua rakennettaessa kyseisiä kalliota on louhittu ja vanhat kulttuurikerrokset ovat tuhoutuneet. Hallituskadun pohjoisen- ja eteläpuoleisten jalkakäytävien alle on asennettu kaapeleita ja ajoradan pohjoispuolen alle kaasuputki.

Arkeologinen valvonta

02.04.2025

Edellä mainittujen seikkojen perusteella Helsingin kaupunginmuseo katsoo, että Kirkkokadulle ja Snellmaninkadulle suunnitellut kaivutyöt on tehtävä arkeologin valvonnassa, jotka on toteutettava Museoviraston määrittelemien laatuvaatimusten mukaisesti. Mikäli kaivutöissä löytyy jälkiä 1600–1800-luvun elämästä, ne tutkitaan valvonnan yhteydessä syvyyteen, josta kulttuurikerroksia ei enää löydy. Säätytalon pihaan kaivauksissa 2024 steriili pohjamaa tavoitettiin syvyydessä 4,7–5,27 mmpy. Mikäli kulttuurikerrokset sijaitsevat työmaa-alueilla näin syvällä, on varauduttava leventämään kaivantoja niiden reunojen viisteämistä varten, jotta turvallinen työskentely kaivannon pohjalla on mahdollista. Snellmaninkadun ja Kirkkokadun risteyksessä on sijainnut 1600-luvun lopulla avokalliota, jonka yläpinta on todennäköisesti tällä alueella hyvin lähellä kadun pintaa, tai kalliota on saatettu jopa louhia pois.

Kenttätutkimukset, jälkityöt ja mahdolliset löytöaineiston analyysit teetetään arkeologisia kenttätöitä suorittavalla konsultilla. Ohjeet arkeologisen tutkimuksen tilaamiseen ja lista arkeologisia kenttätöitä tekevästä toimijoista löytyvät Museoviraston verkkosivuilta osoitteesta: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinenkulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologistenkenttatoiden-tilaaminen>

Konsultti hakee Museovirastolta muinaisjäännöksen tutkimusluvan, jonka saamisen jälkeen kaivutyöt voidaan aloittaa. Kenttätutkimuksista, jälkitöistä sekä mahdollisista analyyseistä ja löytöjen konservoinnista syntyvistä kustannuksista vastaa rakennushankkeen teettävä.

Hallituskatu 1–5 kohdalla kiinteä muinaisjäännös on tuhoutunut, eikä siten estä tai rajoita suunniteltua kaivutyötä. Helsingin kaupunginmuseo katsoo, että Hallituskatu 1–5 kohdalla ei ole enää tarvetta tehdä arkeologisia tutkimuksia tai järjestää työmaan aikana arkeologista valvontaa.

Lisätiedot

John Lagerstedt, tutkija, puhelin: 310 28328
john.lagerstedt(a)hel.fi

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museoviraston kirjaamo
Museovirasto / Sari Mäntylä

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

02.04.2025

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.